

Nr 36

Av herr **Jonsson m.fl.**, angående folkpensionärsrabatter på statens järnvägars och postverkets bussar.

(Lika lydande med motion nr 21 i Första kammaren)

Frågan om utvidgning av de kommersiellt betingade SJ-rabatterna för folkpensionärer har år efter år behandlats av riksdagen. Motionärer från flera partier har uttalat sig för rabatt också på SJ:s och postverkets bussar, längre giltighetstid, rabatter även för förtidspensionerade, pensionärer med hustrutillägg, blinda och handikappade.

Vid 1965 års riksdag uttalade allmänna beredningsutskottet i sitt utlåtande nr 19 att i och för sig goda skäl kan anföras för flera av de i motionerna föreslagna förbättringarna och erinrade särskilt om kravet på bussrabatt och rabatt också för förtidspensionärer. Utskottet förutsatte att trafikföretagen fortlöpande beaktar möjligheten att förbättra rabatterna och ansåg vidare, att de i motionerna upptagna förslagen vore att betrakta som anslagsfrågor.

Inte mindre än 10 reservanter ville däremot — i enlighet med motioner av herrar Carlsson i Tibro och Jonsson i Mora — att Kungl. Maj:t skulle underhandla med trafikföretagen och därefter för riksdagen framlägga erforderliga förslag. Detta yrkande avsågs i första kammaren med 65 röster mot 61 och i andra kammaren med 95 röster mot 89. Det är alltså uppenbart, att det inom riksdagen finns ett mycket betydande intresse — uttryckt även i utskottets välvilliga skrivning — för vidgade folkpensionärsrabatter.

Flera omständigheter har medverkat till detta intresse. Det har av tillgängliga uppgifter framgått, att »67-kortet» blivit en god affär för SJ. Att kortet i fråga blivit till stor glädje för folkpensionärerna är allmänt känt. SJ tillmötesgick pensionärerna vid sistlidna jul- och nyårshelg genom att något utvidga giltighetstiden för rabattkortet. Det bör övervägas, att ytterligare tillmötesgå de intresserade genom att låta 67-kortet gälla åtminstone någon av sommarmånaderna. Pensionärerna anmärker med all rätt på att de inte kan resa för det billigare priset under större delen av den varmaste årstiden. De här ovan refererade kraven på rabatt också för för-

tidspensionerade, pensionärer med hustrutillägg, blinda och handikappade kvarstår också.

Man bör i sammanhanget särskilt uppmärksamma möjligheterna att införa rabatt på de av statsverket drivna busslinjerna. SJ:s järnvägsnät krymper för varje år. Ännu synes man inte se slutet på järnvägsnedläggningarna. Följaktligen begränsas år från år räckvidden av 67-kortet, medan folkpensionärernas antal växer oavbrutet. Pensionärer som brukat resa på järnväg finner i inte så få fall att bussen har ersatt järnvägen, men där gäller inte rabattkortet. Det är begripligt om de känner sig besvikna och har svårt att förstå SJ:s inställning. I övre Norrland är det som bekant ofta postverket som har hand om busstrafiken.

Till belysning av frågans omfattning kan nämnas, att sedan 1962, då 67-kortet infördes, har 1 257 km järnvägslinjer nedlagts. Under samma tid har SJ öppnat 460 km nya busslinjer. Den 31 december 1964 omfattade SJ:s busslinjer 24 910 km och postverkets linjer 9 100 km. SJ:s järnvägslinjer omfattade vid samma tidpunkt 12 996 km.

Järnvägsstyrelsen har hittills ställt sig avvisande till tanken på att låta 67-kortet omfatta även busslinjerna. Vilken uppfattning poststyrelsen har är inte bekant. Enligt en av SJ gjord utredning, citerad av allmänna beredningsutskottet vid frågans behandling 1965, skulle det inte vara kommersiellt motiverat med en sådan utvidgning av rabattsystemet. Vi skall här inte göra något omdöme om SJ:s beräkningsgrunder. Det förtjänar emellertid uppmärksammas, att SJ:s invändning att rabatter på bussarna skulle förlänga restiden och öka lönekostnaderna genom den kontroll biljettförsäljaren måste företa, drabbar även t.ex. rabatter till skolungdom, värnpliktiga och universitetsstudierande etc. Att enbart 67-kortets giltighet även på bussarna skulle innebära en sådan resandetillströmning, att reseservicen försämras för andra resenärer, förefaller föga troligt.

Med hänsyn till gällande bestämmelser är det uppenbart att trafikföretagen själva har att avgöra vilka rabatter som skall införas och att dessa måste vara kommersiellt motiverade eller annars förutsätta ett särskilt anslag från staten. Det riktiga förefaller oss vara, att frågan nu blir föremål för utredning. Då några år gått sedan 67-kortet infördes av SJ synes tiden nu vara mogen för ytterligare överväganden.

De frågor, som utredningen — vilken bör bedrivas i nära kontakt med berörda trafikföretag — i första hand bör taga upp är införande av bussrabatter, rabatt för förtidspensionärer, pensionärer med hustrutillägg, blinda och handikappade samt utvidgning av rabatternas giltighetstid.

Med hänvisning till vad som anförts föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att frågan om utvidgning av folkpensionärsrabatterna på SJ

samt införande av dylika rabatter på SJ:s busslinjer och av postverket trafikerade linjer blir föremål för utredning.

Stockholm den 12 januari 1966

Anders Jonsson

Sven Johansson

Elias Jönsson

i Skärstad

i Ingemarsgården

Yngve Hamrin

Bengt Börjesson

Olle Westberg

i Jönköping

i Falköping

Bertil Öhvall

Gunnar Hyltander

M. Berglund
